КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра педагогіки

Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників (вчителів початкових класів)

«Практичний інструментарій професійного зростання вчителя початкових класів»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри педагогіки

(протокол №5 від 29.05.2026 р.)

Завідувачка кафедри Дарія Біда

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 4 від 04.06.2026 р.)

Голова науково-методичної ради Павло Хобзей

Розробники: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (Матяшук В.П., кандидат історичних наук, доцент кафедри педагогіки КЗ ЛОР «ЛОІППО»;
Банах О.В., ст. викладачка кафедри педагогіки КЗ ЛОР «ЛОІППО».

Напрям підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Термін дії програми: з 01.01.2027 до 31.12.2031 року.

.

Рецензент:
Новикова Ніна Іванівна, професор кафедри природничо-математичної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»)., доктор педагогічних наук, доцент.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми «Практичний інструментарій професійного зростання вчителя початкових класів» диктується передусім необхідністю безперервного формування та розвитку професійних компетентностей педагога, визначених чинним Професійним стандартом вчителя, в умовах реформування початкової освіти, цифровізації та сучасних соціокультурних викликів.

Програма детально знайомить з Професійним стандартом учителя як інструментом для самооцінювання та вектором фахового розвитку, що безсумнівно допоможе педагогам як реально оцінювати свій професійний рівень, так і ставити для себе осяжні завдання з його вдосконалення на найближче майбутнє.

Значна увага приділена формуванню та розвитку інформаційно-цифрової, етично-емоційної, предметно-методичної та психологічної компетентностей учителя початкових класів.

На набуття педагогічних умінь удосконалювати ключові компетентності школярів передбачені теми з розвитку їх екологічної та етично-емоційної компетентності.

Програма пропонує відповіді на виклики сьогодення, пов’язані з роботою в нестабільних умовах. На подолання освітніх втрат і розривів спрямовано розгляд теми з математичної компететності учнів та методики використання інтерактивних вправ, обидві цілком практико-орієнтовані.

Варто додати, що левова частина навчального часу спрямована саме на практичні заняття, серед яких сучасні способи екологічної освітньої діяльності, опрацювання методів активного (або інтерактивного) навчання, формування й удосконалення навичок власної відповідальності за траєкторію свого розвитку, розуміння своєї унікальності й напрацювання вміння чути інших і конструктивно

взаємодіяти з ними, набуття впевненої цифрової грамотності, в тім числі з освоєння інструментів штучного інтелекту.

Таким чином, дана програма відповідає тим завданням, які ставить перед учителями сучасна освітня політика держави, а також тим запитам, які висловили слухачі попередніх курсів в результаті опитування.

Цільова група: учителі початкових класів.

Обсяг: 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми. Програма передбачає поєднання лекційних, практичних і самостійних форм роботи у віддаленому форматі. Акцент зроблено на практичну спрямованість змісту навчання, аналіз реальних освітніх кейсів, виконання практичних завдань.

Навчальні матеріали адаптовані до потреб педагогічних працівників різних категорій та рівнів професійного досвіду.

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна)

Мета: комплексне формування та розвиток професійних компетентностей учителя початкових класів як динамічної здатності зберігати психоемоційну рівновагу та стабільність, емоційно-етичну впевненість; вдосконалювати фахову ефективність в умовах сучасних викликів; розвиток практичних навичок створення та збереження особистісного та професійного ресурсу; освоєння методики активного предметного навчання та екологічного виховання учнів; підвищення цифрової грамотності через оволодіння новітніми цифровими інструментами.

Завдання підвищення кваліфікації:

- забезпечити усвідомлення та поглиблення знань педагогів щодо основних ідей та принципів Концепції «Нова українська школа» та державної політики у сфері загальної середньої освіти, державних стандартів початкової освіти та професійного стандарту вчителя початкових класів;
- сформувати цілісне розуміння сутності компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів до навчання, їх взаємозв’язку та ролі у формуванні ключових і предметної компетентностей учителя початкових класів;
- розвинути здатність реалізовувати принцип практичної зорієнтованості навчання на уроках початкової школи через освоєння методики інтерактивного навчання та розвитку екологічної, інформаційної та емоційно-етичної компетентностей учнів;
- підвищити професійну майстерність учителів через опрацювання навичок психологічної, емоційно-етичної, інформаційної, громадянської, соціальної та екологічної компетентностей педагога.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:
Загальні:

ЗК.02. *Соціальна компетентність* - здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

Професійні компетентності:

А.2. *Предметно-методична,* що виявляється в здатності моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; здатності формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатності здійснювати інтегроване навчання; здатності добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; здатності розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здатності здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; здатності формувати ціннісні ставлення в учнів.

А.3. *Інформаційно-цифрова,* що виявляється в здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; здатності ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; здатності використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається).

Б.1. *Психологічна,* що виявляється в здатності визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; здатності використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатності формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; здатності формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

Б.2. *Емоційно-етична,* яка виявляється в здатності усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатності конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; здатності усвідомлювати та поціновувати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Д.1. *Інноваційна,* яка виявляється в здатності застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; здатності використовувати інновації в професійній діяльності; здатності застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Д.3. *Рефлексивна* компетентність, яка виявляється у здатності здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

Очікувані результати навчання:

- використовує професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» для фахового розвитку;
- вміє вибудовувати індивідуальну стратегію особистісного й професійного розвитку;
- володіє навичками вдосконалення емоційно-етичної, цифрової та предметно-методичної компетентностей;
- добирає і використовує ефективні методики та сучасні технології для організації якісного освітнього процесу.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, під час індивідуального та фронтального опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях здійснюється експрес-контроль, робота в сесійних залах і презентації результатів, спільні онлайн дошки, міні експерименти у прямому ефірі, чат, голосування, рольові вправи. **Оцінювання вербальне.**

Курс **зараховується** за умови проходження вхідного опитування на електронному носії, **відвідування не менше 50%** авдиторних занять та **виконання самостійної роботи.** Слухачі, які відвідали не менше 50% занять та успішно виконали індивідуальну роботу, отримують сертифікат відповідно до кількості прослуханих годин.

Особливості реалізації програми: дистанційна форма навчання, курс передбачає виконання індивідуальної роботи.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин, за умови виконання програми не менше 50% від загальної кількості.

Вартість:

- безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою;
- вартість послуги згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

ІІ. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 4-х модулів та 11-ти взаємопов'язаних тем.

Учасники, які відвідали не менше 50% занять та успішно виконали індивідуальну роботу, отримують сертифікат відповідно до кількості прослуханих годин.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 30 год, з них: 6 год – лекційні заняття, 20 год – практична робота, 4 год – самостійна робота.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	**Кількість годин**			
	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Усього
Модуль 1. Шляхи розвитку професійної майстерності вчителя початкових класів				
Тема 1. Професійний стандарт учителя – інструмент для самооцінювання та вектор фахового розвитку	1	1		2
Тема 2 Методичні прийоми розвитку психологічної компетентності вчителя початкових класів		4		4
Тема 3. Етично-емоційна компетентність учителя початкових класів Етика характеру (за С.Кові) як відображення етично-емоційної компетентності педагога	2	4		6
Усього годин за модулем	**3**	**9**		**12**
Модуль 2. Підходи і технології для розвитку предметно-методичної компетентності вчителя початкових класів				
Тема 1. Інтерактивні вправи на уроках української мови для ефективної взаємодії учасників освітнього процесу **Або** Математика: від предметного до абстрактного	**1**	**1**		**2**
Тема 2. Методика використання інтерактивних вправ		4		4

Тема 3. Багатозадачні онлайн-сервіси для створення. Штучний інтелект на допомогу вчителю		4		4
Тема 4. Сучасні напрями роботи з формування екологічної компетентності учнів початкової школи. Способи екологічної діяльності	2	2		4
Усього годин за модулем	**3**	**11**		**14**
Самостійна робота: «Практичні техніки саморегуляції та профілактики професійного вигорання вчителя в умовах кризового стану»			**4**	**4**
Всього годин:	**6**	**20**	**4**	**30**

ІІІ. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль І. Шляхи розвитку професійної майстерності вчителя початкових класів *(лекція, 3 години, практична, 9 годин)*

Тема 1.1. Професійний стандарт учителя – інструмент для самооцінювання та вектор фахового розвитку.

Важливість стандарту: сприяння підвищенню якості освіти в Україні.

Професійний стандарт учителя – індикатор для аналізу професійної діяльності та дорожня карта шляхів фахового розвитку.

Професійний стандарт учителя як прикладний інструмент у процесі сертифікації.

Тема 1.2. Методичні прийоми розвитку психологічної компетентності вчителя початкових класів

Індивідуальні особливості учнів (навчальні стилі, типи темпераменту, особливості розвитку тощо): визначення та врахування в освітньому процесі.

Стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку адекватної самооцінки, позитивної я-концепції особистості.

Підходи, технології, прийоми, що формують мотивацію учнів та розвивають пізнавальну діяльність.

Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

Тема 1.3. Етично-емоційна компетентність учителя початкових класів

Дотримання педагогічної етики і норм професійної моралі. Вміння налагоджувати довірливі взаємини з учасниками освітнього процесу, конструктивно вирішувати конфлікти.

Співпраця з батьками і колегами на основі взаємоповаги і партнерства.

Етика характеру (за С. Кові) як відображення етично-емоційної компетентності педагога: визначення власної проактивності; метод «Починай з думкою про мету», принципи особистого менеджменту, парадигма взаємозалежності та шість її депозитів як рахунок у банку емоцій, принципи емпатичного спілкування та творчої співпраці, чотири виміри власного оновлення.

Модуль ІІ. Підходи і технології для розвитку предметно-методичної компетентності вчителя початкових класів *(лекція, 3 годин, практична, 11 годин).*

Тема 2.1. Інтерактивні вправи на уроках української мови для ефективної взаємодії учасників освітнього процесу.

Ознайомлення з інтерактивними вправами, осмислення в процесі, які навички вони розвивають.

Апробація й рекомендація інтерактивних вправ з української мови, які варто використовувати у І та ІІ циклах навчання у НУШ.

або

Тема 2.1. Математика: від предметного до абстрактного.

Ознайомлення з предметною математикою як близькою та зрозумілою дітям молодшого шкільного віку.

Методи сингапурської математики.

Ефективні форми та методи роботи на уроках математики.

Тема 2.2. Методика використання інтерактивних вправ

Приклади інтерактивних вправ відповідно до циклів навчання.

Інтерактивні вправи як важливий інструмент підвищення ефективності освітнього процесу. Алгоритм роботи.

Добірка інтерактивних вправ, які використовуються на уроках у НУШ.

Тема 2.3. Багатозадачні онлайн-сервіси для створення навчального контенту. Штучний інтелект на допомогу вчителю початкових класів

Створення різних дизайнів для вчителя в середовищі багатозадачного онлайн-сервісу Canva (презентації, відео, дидактичні матеріали).

Створення інтерактивних вправ засобами багатозадачного онлайн-сервісу Genialy.

Візуалізація навчальних матеріалів засобами нейромереж.

Створення презентацій з допомогою нейромережі Beautiful.

Створення навчального контенту з допомогою нейромережі Eduaide.Ai.

Нейромережі як засіб створення методичних матеріалів.

Тема 2.4. Сучасні напрями роботи з формування екологічної компетентності учнів початкової школи. Способи екологічної діяльності

Завдання екологічного виховання учнів початкової школи. Формування елементарних уявлень про об'єкти і явища природи, їх взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», «природа – людина».

Набуття досвіду природоохоронної діяльності і його застосування у життєвих ситуаціях.

Засоби екологічного виховання учнів початкових класів та приклади їх використання: методичні рекомендації щодо роботи з групами екологічних дат, розв'язання/складання екологічних задач і тестів, інтерактивних вправ; екскурсія як урок серед природи. Обмін досвідом щодо тематики та структури уроків на природі.

Як зберегти природу: 15 практичних порад юним шанувальникам природи.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

4. СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують **самостійну роботу** «Практичні техніки саморегуляції та профілактики професійного вигорання вчителя в умовах кризового стану».

Оцінювання самостійної роботи здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано». Менше 60 балів – робота потребує доопрацювання.

Критерії оцінювання авторського методичного продукту з формування екологічної культури (100 балів)

Критерій	Максимальна кількість балів
1. Відповідність змісту темі спецкурсу (актуальність, практична спрямованість, відповідність віковим особливостям школярів)	20
2. Методична грамотність (чіткість мети, логіка побудови, доцільність використаних методів, інтерактивних технологій, форм роботи)	25
3. Практична цінність і можливість упровадження (реалістичність використання в освітньому процесі, компетентнісний підхід)	20
4. Оригінальність та творчий підхід (авторські ідеї, нестандартні рішення, сучасні методики, використання цифрових ресурсів за потреби)	15
5. Якість оформлення методичного продукту (структурованість, грамотність, наочність, коректність посилань на використані джерела)	10

6. Самостійність виконання та професійна рефлексія (обґрунтування вибору методик, очікуваних результатів, можливостей удосконалення)	10
Усього	100

5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ТА РЕФЛЕКСІЇ

1. Структура Професійного стандарту вчителя.
2. Що таке предметна математика?
3. Які методи сингапурської математики знаєте?
4. Назвіть способи екологічної освітньої діяльності.
5. Які багатозадачні онлайн-сервіси для створення навчального контенту використовуєте?
6. Які інтерактивні вправи для використання на уроках у НУШ можете запропонувати?
7. Розкрийте зміст етично-емоційної компетентності вчителя початкових класів.
8. Які методичні прийоми розвитку психологічної компетентності вчителя початкових класів Ви знаєте?
9. Назвіть сім корисних звичок особистісного розвитку за С.Кові?
10. Розкрийте зміст екологічної компетентності учня початкових класів.

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
2. Закон України «Про освіту». Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
3. Державний стандарт базової середньої освіти. Режим доступу : https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinskashkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti
4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text
5. Постанова КМУ від 26 грудня 2025 р. № 1810 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-2025-%D0%BF#Text

Основна література

1. Вчимося жити разом. Огляд інтерактивних методів. Режим доступу : http://llt.multycourse.com.ua/ua/page/19/67
2. Екологічне виховання учнів початкових класів НУШ. Режим доступу : https://naurok.com.ua/ekologichne-vihovannya-uchniv-pochatkovih-klasiv-nush-513966.html

3. Інтерактивні вправи. Режим доступу : https://vchymo.com/app/category/interactive-exercises

4. Кові Ш. Сім звичок високоефективних людей. Пер. з англ. О.Любенко. - 3-тє вид. - Харків, КСД, 2018. – 384 с.

5. Кові Ш. Сім звичок високоефективних підлітків.Пер з англ. Р.Паранько. Львів, вид-во Старого Лева, 2016. – 252 с.

6. Макаренко А. В. *Методика використання інтерактивних* технологій у процесі навчання української мови у початковій школі. Режим доступу : *https://epub.chnpu.edu.ua › jspui › bitstream › Ma...*PDF

7. Манцуровська Н. Ф. Застосування прикладних задач та міжпредметних зв'язків для активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках математики Режим доступу : https://vechirnya-shkola37.blogspot.com/p/blog-page_21.html

8. Навчально - методичний посібник " Екологічна освіта та виховання : проблеми і перспективи ". Режим доступу : https://naurok.com.ua/navchalno---metodichniy-posibnik-ekologichna-osvita-ta-vihovannya-problemi-i-perspektivi-458922.html

9. Оцінювання професійних компетентностей вчителя початкових класів під час сертифікації Режим доступу : https://sqe.gov.ua/ocinyuvannya-15-profkompetentnostey-vchyteliiv-sertyfikaciya/

10. Практичний посібник "Формування екологічної культури молоді" Режим доступу : https://naurok.com.ua/praktichniy-posibnik-formuvannya-ekologichno-kulturi-molodi-66035.html

11. Психологічна компетентність вчителя ЗЗСО та вихователя ЗДО: вимоги та характеристики. Режим доступу : https://naurok.com.ua/post/psihologichna-kompetentnist-vchitelya-zzso-ta-vihovatelya-zdo-vimogi-ta-harakteristiki

12. Стельмашук Ж. Емоційно-етична компетентність вчителя початкової школи як психолого-педагогічна проблема. Інноватика у вихованні, 2(19), 163-170. Режим доступу : https://doi.org/10.35619/iiu.v2i19.634

13. Стельмашук Ж , Сілкова Е. Критерії та рівні сформованості емоційно-етичної компетентності майбутнього вчителя початкової школи Режим доступу : https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/653

14. Три креативні способи інтеграції онлайн-сервісів в урок Режим доступу : https://nus.org.ua/2018/12/28/try-kreatyvni-sposoby-integratsiyi-onlajn-servisiv-v-urok/

15.Формування екологічної культури учнів молодших класів в умовах сільської школи. Режим доступу : http://hlyboke.edu.kh.ua/z_dosvidu_roboti/uchitelj_pochatkovih_klasiv/osvitnij_proekt/

16. Щорс В.В. Психологічна компетентність – необхідна складова професійної компетентності творчого педагога. Режим доступу : https://vseosvita.ua/library/embed/000x8k-e974.docx.html